

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра романо-германської філології
та методики викладання іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного гуманітарного

університету д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«06» 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Галузь знань 035 «Філологія»

Спеціальність 035 «Філологія»

Назва освітньої програми Філологія

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти доктор філософії (PhD)

ОДЕСА

2023 рік

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри романо-германської
філології та методики викладання іноземних мов

Протокол № 1 від 4 вересня 2023 року

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail:
завідувач кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов, доктор філологічних наук, доцент Шкворченко Н. М.	067-48-91-833	nikolette@ukr.net

Завідувач кафедри

Наталія ШКВОРЧЕНКО

романо-германської філології

та методики викладання іноземних мов

доктор філологічних наук, доцент

Гарант освітньо-наукової програми

доктор філологічних наук, доцент

Наталія ШКВОРЧЕНКО

Узгоджено

Начальник навчального відділу

Лариса РАЙЧЕВА

1. АНОТАЦІЯ

1.1. Місце дослідницької та педагогічної практики в професійній підготовці здобувачів.

Практика здобувачів є однією із форм освітнього процесу в Міжнародному гуманітарному університеті відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23.03.2016 року та Навчальними планами підготовки аспіранта (PhD) за освітньо-науковою програмою «Філологія», затвердженою Вченою радою Міжнародного гуманітарного університету протоколом № 8 від 16.06.2022 року.

Навчальними планами передбачено два види практичної підготовки здобувачів: педагогічна та дослідницька практика, які заплановані на другий рік навчання в аспірантурі. Обсяг освітньої складової становить 3 кредити (90 годин), з поділом: 1 кредит на дослідницьку практику та 2 кредити на дослідницьку практику.

1.2. Дослідницька практика орієнтована на набуття досвіду дослідницької діяльності у сфері філології, а саме:

- поглиблення та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних дослідницьких завдань;
- інтеграція науково-дослідної діяльності практикантів;
- впровадження результатів дисертаційної роботи в освітній процес;
- ознайомлення зі структурою дослідження та формування власного плану досліджень по обраній темі;
- удосконалення навичок самоосвіти.

1.3. Передумовами для проходження дослідницької практики є вивчення загальнотеоретичних та галузевих лінгвістичних дисциплін рівня бакалавр та магістр права та освоєння дисциплін першого року навчання у аспірантурі.

2. МЕТА І ЗМІСТ ПРАКТИКИ

2.1. Мета дослідницької практики здобувачів, які навчаються по спеціальності 035-«Філологія» набуття досвіду педагогічної діяльності у сфері лінгвістики та викладання лінгвістичних дисциплін, а саме:

- закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання в аспірантурі;

- поглиблення та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних дослідницьких та педагогічних завдань;
- ознайомлення з видами діяльності науково-педагогічного працівника:
- набуття досвіду проведення під безпосереднім керівництвом керівника практики семінарських та практичних (тренінгових) занять, а також консультацій;
- інтеграція науково-дослідної та педагогічної діяльності практикантів;
- впровадження результатів дисертаційної роботи в освітній процес;
- формування педагогічних здібностей на основі первинного досвіду практики;
- удосконалення навичок самоосвіти.

2.2. У процесі проходження дослідницької практики здобувачі мають ознайомитися з наступними видами наукових робіт:

1) поглибити знання з фахових навчальних дисциплін (вільно оперувати категоріально-поняттєвим апаратом лінгвістичних наук; реалізувати вміння формулювати ознаки, структурні елементи, класифікаційні підстави для видової характеристики лінгвістичних понять та категорій);

2) сформувати вміння здійснення науково-дослідної роботи у процесі практики;

3) сформувати вміння перетворення наукової інформації в навчальний матеріал;

4) виховати інтерес до педагогічної діяльності;

5) сформувати потребу у педагогічній самоосвіті та самовдосконаленні.

3. ВИМОГИ ДО РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ

У процесі проходження дослідницької практики формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної діяльності, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цінних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності

ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-8. Навички міжособистісної взаємодії та професійної етики.

ЗК-9. Здатність спілкуватися з представниками різних професійних груп (з експертами з різних галузей знань/видів філологічної діяльності).

ЗК-10. Ораторські навички, навички усної та письмової презентації результатів власного науково дослідження.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК-9. Здатність розробляти інноваційні підходи в освітньо-науковій діяльності.

ФК-11. Здатність застосовувати методи збирання інформації та методи кількісної обробки даних.

ФК-17. Здатність до ділового спілкування у науковому та освітньому середовищі.

ФК-18. Навички педагогічної майстерності та викладацької техніки

Проходження дослідницької практики забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН) передбачених освітньо-науковою програмою:

РН-2. Розуміти науково-практичний зміст та тенденції розвитку сучасної філології та суміжних сфер.

РН-5. Організувати, планувати та виконувати наукові дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування. Узагальнювати результати власних досліджень, надавати та обґрунтовувати власні пропозиції з предметної сфери дослідження. Демонструвати та обговорювати отримані результати власних наукових досліджень.

РН-6. Здійснювати моніторинг науково-практичних проблем у професійній галузі використанням методів збирання інформації (спостереження, аналіз документації, опитування, тестування та ін.) і методів кількісної та якісної обробки даних (математичні, статистичні та ін.).

Н-7. Володіти та використовувати сучасні інформаційні технології при проведенні наукових досліджень.

РН-9. Переосмислювати наявне та створювати нове цілісне уявлення, пропонувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження.

РН-11. Використовувати знання з англійської мови для проведення досліджень на глобальному рівні, написання наукових тез, доповідей, рефератів, статей, наукових робіт за міжнародними стандартами академічного письма.

Заплановані результати проходження дослідницької практики:

Знання:

- 1) нормативної бази наукових досліджень, включно з вимогами академічної доброчесності;
- 2) фахових навчальних дисциплін (вільне оперування категоріально-поняттєвим апаратом лінгвістичних наук; реалізація вмінь формулювати ознаки, структурні елементи, класифікаційні підстави для видової характеристики лінгвістичних понять та категорій);
- 5) сучасних освітніх технологій та методів роботи із науковою джерельною базою.

Уміння:

- 1) здійснення науково-дослідної роботи у процесі практики;
- 2) використання теоретичних знань з фахових дисциплін у розв'язанні конкретних дидактичних і виховних завдань;
- 3) презентації результатів наукового дослідження.

4. ЗМІСТ, СТРУКТУРА ТА ПЕРІОДИЧНІСТЬ ЕТАПІВ ПРОХОДЖЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

4.1. Зміст діяльності аспіранта, який проходить дослідницьку практику:

- 1) ознайомлення з організацією освітнього процесу та науково-дослідної роботи в університеті;
- 2) робота з пошуку, вивчення і пояснення процесів і явищ правової реальності для набуття, вироблення і систематизації нових знань про них;
- 3) пошук та осмислення наукового матеріалу за темою дисертації;
- 4) моніторинг науково-практичних проблем теми;
- 5) написання статей та тез за темою, що досліджується;

б) презентація результатів наукового дослідження на наукових конференціях, симпозіумах, круглих столах, тощо.

4.2. Етапи проходження дослідницької практики аспіранта

4.2.1. Дослідницька практика здобувача проводиться протягом 4-го семестру навчання 2-й (рік навчання).

Етапи проходження дослідницької практики: підготовчий; початковий; основний; заключний.

На підготовчому етапі проходження дослідницької практики аспірант:

- ознайомлюється з законодавством про науково-технічну діяльність;
- визначає предмет дослідження.

На початковому етапі проходження дослідницької практики аспірант:

- здійснює огляд літератури з обраної теми дослідження;
- узагальнює та систематизує результати попередніх досліджень і визначає не досліджені досі аспекти теми;
- обґрунтовує актуальність обраної теми, визначає об'єкт й предмет дослідження, визначає його мету та завдання.

На основному етапі проходження дослідницької практики аспірант:

- визначає методологію дослідження та формулює його методику;
- проводить самостійні експериментальні роботи по темі дисертації;
- здійснює пошук, вивчення і пояснення процесів і явищ лінгвістики;

На заключному етапі проходження дослідницької практики аспірант:

- оформляє результати наукового дослідження;
- готує публікації з теми наукового дослідження;
- презентує результати наукового дослідження.

4.3. Форми звітності здобувача про дослідницьку практику.

4.3.1. Форми звітності про дослідницьку практику:

- 1) загальний звіт про проходження практики;
- 2) відгук наукового керівника про проходження практики;

3) тексти статей, тез виступів на наукових та науково-практичних конференціях, семінарах, інших заходах, презентації результатів наукових досліджень.

4.3.2. Звітна документація про проходження дослідницької практики, витяг із протоколу засідання відповідної кафедри про його затвердження подаються до відділу аспірантури, зберігаються в особовій справі аспіранта і враховуються при атестації.

5. ОBOB'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ТА КЕРІВНИКІВ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

5.1. Обов'язки завідувача кафедри під час проведення дослідницької практики здобувачами кафедри:

- організація та проведення настановних зборів для здобувачів кафедри заради проведення інструктажу про порядок проходження практики, з техніки безпеки, охорони праці і попередження нещасних випадків та надання їм необхідних методичних порад;
- забезпечення необхідних умов для формування здобувачами індивідуальних графіків проходження практики та отримання ними індивідуальних завдань від безпосередніх керівників кафедри;
- своєчасне ознайомлення здобувачів з вимогами оформлення документації з практики. системою звітності та критеріями оцінки, які регламентуються відповідною нормативною та методичною документацією з організації та проведення практики;
- разом з науковим керівником практики від кафедри керувати порядком проходження дослідницької практики здобувачами;
- консультування здобувачів щодо термінів і порядку проходження, оформлення документів з педагогічної та дослідницької практики та захисту звіту після її закінчення;
- своєчасна організація та проведення відкритого захисту звітування на засіданні кафедри про підсумки практики;
- внесення пропозицій щодо вдосконалення організаційно-методичного забезпечення педагогічної та дослідницької практики здобувачами а також інших навчально-методичних та звітних документів (враховуючи специфіку конкретної спеціальності);
- у разі необхідності здійснення разом з керівниками практики від кафедри вибіркового контролю за проходженням практики здобувачами.

5.2. **Обов'язки керівника від кафедри /наукового керівника/ дослідницької практики здобувачів:**

- здійснення контролю за прибуттям здобувачів на практику;
- надання допомоги здобувачам у виборі теми для проведення лекційних та семінарських практичних/ занять зі студентами;
- надання консультації щодо проведення здобувачами ретельного та всебічного вивчення наукових та літературних джерел;
- розробка та надання здобувачам індивідуальних завдань та вказівок для проходження педагогічної та дослідницької практики, враховуючи специфіку конкретної спеціальності;
- надання роз'яснень з принципових питань, які виникають у здобувача щодо організації процесу наукової творчості;
- забезпечення контролю за правильністю загального спрямування наукової роботи здобувача під час навчання в аспірантурі університету;
- контроль за своєчасністю формування та виконанням індивідуальних графіків проходження практики здобувачами;
- сприяння організації індивідуальних навчальних занять здобувача;
- здійснення організації та керівництва науково-дослідною роботою здобувача:
- консультування здобувачів щодо виконання ними індивідуальних навчального та наукового планів, оформлення документів з практики;
- своєчасне оцінювання роботи здобувачів, зокрема, проведених ними семінарських (практичних) занять зі студентами під час активної дослідницької практики;
- стимулювання системи взаємовідвідування та відвідування лекційних та семінарських занять досвідчених викладачів кафедри;
- забезпечення своєчасності надання здобувачами на кафедру звітів з педагогічної та дослідницької практики та інших документів, необхідних для захисту;
- перевірка та корегування, візування звітної документації, яку надають здобувачі керівнику від кафедри одразу після проходження практики;
- у разі необхідності здійснення разом із завідувачем кафедри вибіркового контролю за проходженням практики здобувачами.

5.3. Обов'язки здобувача-практиканта:

- до початку практики на настановних зборах, а далі в індивідуальному порядку, одержати від керівника практики консультації щодо проходження практики і оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно розпочати процес проходження практики протягом 3-4 семестру 2 року навчання в аспірантурі університету:
- систематично працювати над виконанням завдань за програмою практик;
- вести щоденник практики, в якому фіксувати виконання відповідних етапів проходження практики (активна та пасивна практики);
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, зазначені у індивідуальному графіку проходження практики та вказівками наукового керівника;
- виконувати діючі у навчальному закладі правила внутрішнього трудового розпорядку;
- строго дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- постійно підтримувати контакти з кафедрою та у призначений керівником практики від кафедри термін з'являтися на проміжний контроль;
- висвітлити результати виконаної роботи та оформити їх у звіті про проходження практики, відповідно до встановлених і діючих вимог університету до структури та оформлення звіту;
- своєчасно надати на кафедру звітні документи та у належний термін захистити матеріали практики перед відповідною комісією кафедри.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

1. Застосування сучасних форм і методів навчання (опис кожної інноваційної форми та методики навчання).
2. Кількість опрацьованих аспектів обраної теми дослідження, зокрема: огляд джерел та літератури, написання статей, тез, виступів на наукових та науково-практичних конференціях.
3. Рівень знання освітнього законодавства, законодавства про науково-технічну діяльність, вимог академічної доброчесності (оцінюється у співбесіді з науковим керівником).

4. Оцінка проходження педагогічної та дослідницької практики складається із суми балів, які виставляються комісією кафедри на основі розгляду змісту звіту про практику та за підсумком усного захисту перед комісією кафедри основних положень, які входять до програми практики.

5. Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок здобувача, набутих на практиці, встановлюється за 100-бальною шкалою.

6. Складовою загальної суми балів захисту звіту про практику є:

- сума балів за зміст звіту окремо за кожний вид дослідницької практики /активна та пасивна/ та дослідницької практики;

- бали безпосередньо за захист звіту про практику.

№	Зміст завдання	Кількість балів	Максимальна кількість балів
1	Пасивна дослідницька практика	0-15	15
2	Активна дослідницька практика	0-35	35
3	Огляд наукової літератури	0-10	10
4	Підготовка публікацій по темі дисертації	0-20	20
5	Підготовка презентації	0-5	5
6	Оформлення звіту	0-5	5
7	Захист звіту з практики	0-5	5
8	Загальна максимальна сума балів	0-100	100

7. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

1. Підсумки проходження дослідницької практики - залік у диференційованій формі на засіданні кафедри.

2. Звіт здобувача за результатами практики, щоденник практики та інші документи подаються на рецензування керівнику практики. Якщо за результатами перевірки звіту виявлено його відповідність вимогам університету, звіт рекомендується до захисту перед комісією: кафедри шляхом здійснення напису на титульному аркуші «до захисту» безпосереднім керівником завіряється його підписом з зазначенням дати здійснення підпису.

У випадку виявлення невиконаних робіт, невідповідності вимогам університету, звіт направляється на доопрацювання здобувачу із здійсненням напису на титульному аркуші «на доопрацювання» безпосереднім керівником. що завіряється його підписом з позначенням дати здійснення підпису.

3. За результатами перевірки звіту керівник практики від кафедри визначає оцінку. з якою звіт рекомендується до захисту перед комісією. Оцінка керівника практики носить рекомендаційний характер і не є обов'язковою оцінкою захисту для комісії кафедри.

Після перевірки поданого звіту керівником практики від кафедри і при наявності позитивної оцінки, звіт з практики публічно захищається здобувачем перед кафедральною комісією.

4. Підсумкова оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання звітних документів, и кості підготовленого звіту, проходження пасивної практики (відвідування занять науковців кафедри і університету та взаємовідвідування здобувачів), проведення достатньої кількості начальних занять зі студентами (активна практика), набуття нових вмінь та навичок щодо написання свого дисертаційного дослідження та вдосконалення тих, якими володіє здобувач, різня захисту здобувача згідно з Таблицею зі шкалою балів. яка характеризує успішність здобувача.

5. З метою об'єктивної оцінки знань та умінь, набутих здобувачами під час проходження практики, захист звіту про практику проводиться з урахуванням критеріїв, які наведені у Таблиці з і шкалою балів, які враховуються під час виставлення підсумкової оцінки за педагогічну та дослідницьку практики.

Таблиця зі шкалою балів, які рахуються під час виставлення підсумкової оцінки за дослідницьку практику

100- бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		не зараховано
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. TUNING для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандарті.
URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>
2. Tuning Educational Structures in Europe.
URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>
3. Національний глосарій 2014.
URL: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osv_a2014_tempus-office.pdf
4. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти.
URL: <file:///D:/sers/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>
5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. К. : Ленвіт, 2006. 35 с. ISBN 966-7043-96-7.

Нормативні акти:

1. Закон України «Про вищу освіту».
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України протокол від 29.03.2016
URL: <http://mon.gov.ua/>
3. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 021 1. оN 1341.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
4. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня док: ра філософії. Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 12.01.2022 №44.
URL: <https://zaken.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF>

Інформаційні ресурси:

1. Каталог електронних бібліотек України.
URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html>
2. Каталог національних бібліотек інформаційних центрів України. URL: <http://www.nluv.gov.ua/portal/libukr.html>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Офіційний портал ВРУ . URL: <http://portal.rada.gov.ua/>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗВІТ

Про проходження

дослідницької практики

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

зі спеціальності 035-Філологія

(прізвище, ім'я та по батькові)

Завідувач кафедри _____

(підпис)

_____ *(прізвище, ініціали)*

Керівник практики від кафедри,

науковий керівник _____

(підпис)

_____ *(прізвище, ініціали)*

Додаток 2

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

романо-германської філології

та методики викладання іноземних мов

доктор філологічних наук, доцент

Наталія ШКВОРЧЕНКО

« ___ » _____ 2023 р.

ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАКТИКИ

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

Під час практики здобувач _____

отримав або поглибив знання з:

- освітнього законодавства, що регламентує організацію освітнього процесу у вищій школі;
- функціональних обов'язків науково-педагогічного персоналу та основ методики викладання у вищій школі;
- нормативної бази наукових дослідження, включно з вимогами академічної доброчесності;
- фахових навчальних дисциплін (вільне оперування категоріально-поняттєвим апаратом філологічних наук, реалізація реалізація вмінь формулювати ознаки, структурні елементи, класифікаційні підстави для видової характеристики лінгвістичних понять та категорій; сучасних освітніх технологій та методів навчально-виховної роботи)

виробив уміння:

- формування психолого-педагогічної готовності до проведення занять з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності;
- здійснення науково-дослідної роботи у процесі практики: перетворення наукової інформації в навчальний матеріал; вибору та обґрунтування методології дослідження;

напрацьовує навички:

- використання теоретичних знань з фахових дисциплін у розв'язанні конкретних дидактичних і виховних завдань;
- формулювання теми наукового дослідження;
- обґрунтування актуальності обраної теми, визначення об'єкта й предмета дослідження, постановка мети та завдань дослідження, формулювання висновків та оцінка отриманих результатів;
- презентації результатів наукового дослідження.

Вважаю, що здобувач _____

Програму практики та індивідуального завдання виконав(ла) в повному
обсязі та заслуговує на

оцінку « _____ »

Науковий керівник _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)